

Patient- och närståendebildning tillsammans med erfarna brukare ett ömsesidigt kunskaps- och erfarenhetsutbyte

Erfarenheter från landstinget i Värmland

Bakgrund

- 2005 - initiativ från handikappförbunden Värmland
- Beslut i division Hälsa, Habilitering och Rehabilitering att avsätta medel för ett samverkansprojekt

Projekt "Det goda livet" 2006-2008

Syfte:

Finna fler arbetsformer inom hälso- och sjukvården som stimulerar människor till att investera i sin egen hälsa för att må bättre och samtidigt få bättre effekt av insatta behandlingar.

Projektorganisation

- Projektledare 50 %
- Projektgrupp
 - Handikappförbunden Värmland
 - Stabsresurs
 - Informationsstab
 - Sjukhusbibliotek
 - Folkhälsa och samhällsmedicin
 - Patient och medborgarservice
- Referensgrupp:
 - Neurologi- och Rehabiliteringskliniken
 - Allmänmedicin
 - Handikappförbunden Värmland
 - Region Värmland
 - Folkhälsa och samhällsmedicin

Aktiviteter – några exempel

- Test av idéer från
 - Handikappförbunden Värmland
 - Verksamheter i vården
- Omvärldsspaning
 - Studiebesök i norska sjukvården
- Studiecirklar om existentiella frågor
- Skapa lugn inom sig med hjälp av naturen
 - Länsstyrelsen Segerstads Naturreservat
- Patient- och närståendebildning
 - Test utifrån norsk patientutbildningsmodell
 - Utvärdering med fokusgrupper
- Informationsmaterial
- Samverkan med
 - Anhörigsamordnare, anhörigkonsulent
 - Patientorganisation och studieförbund –
Samtalscirklar, Må-bra-cirklar, Leva friskare med

Resultat av projektet

- Fortsatt implementering av Akermodellen, norsk modell för läring och mestring
- Etablera en mötesplats för erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan hälso- och sjukvårdspersonal, erfarna brukare och handikapporganisationerna - sjukhusbiblioteket
- Samordningstjänst 50%

Vad är det nya i modellen?

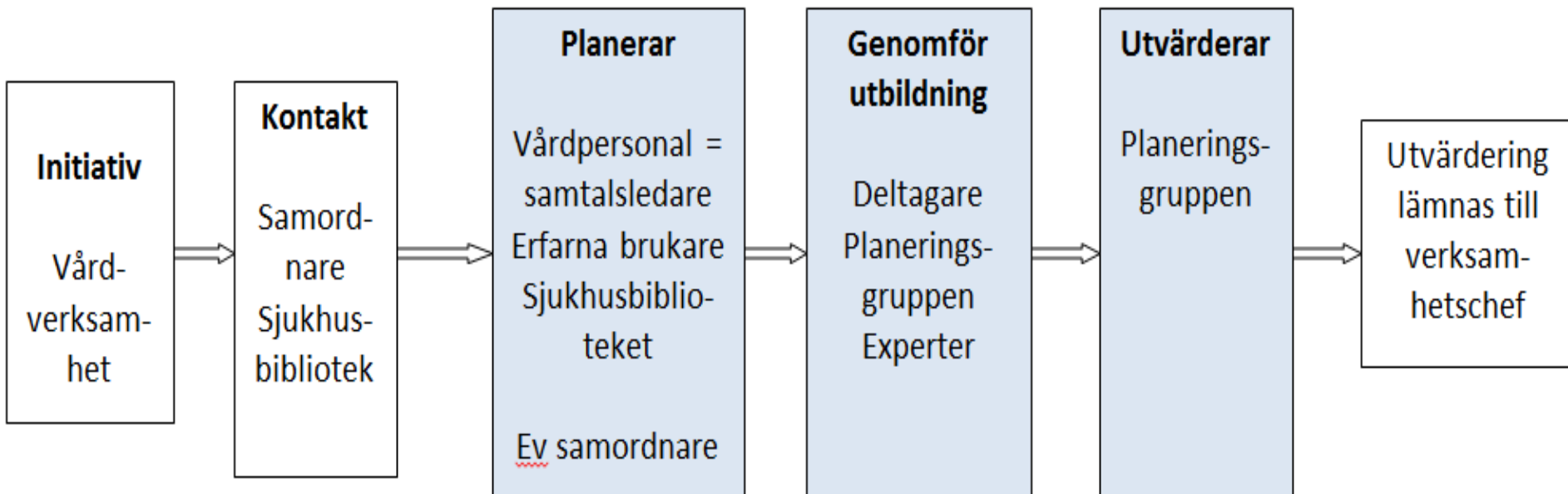
- Närstående involveras
- Erfarna patienter/närstående/brukare är likvärdiga aktörer med professionens, när de tillsammans planerar, genomför, utvärderar och återkopplar
- Erfarenhetsbaserade kunskaper jämställs med professionens kunskaper
- Innehållet anpassas fortlöpande efter deltagarnas behov av kunskap
- Dialog
- Neutral mötesplats
- Värdefull kunskap återförs till vården
- Ömsesidigt kunskaps och erfarenhetsutbyte mellan patienter, närstående och vårdpersonal

Erfaren brukare/patient /närstående

- definition

- har levt en längre tid med en långvarig sjukdom och/eller skada, funktionsnedsättning eller är närstående
- har upplevt att det inte alltid varit så lätt, men bearbetat sin situation så att de hanterar den relativt bra
- kan dela med sig vad de gör eller har gjort för att bemästra vardagen
- känner andra i samma situation och är klar över att man kan uppleva samma situation på olika vis

Patient- och närståendebildningens process

Att leva med.....

- ... Parkinsons sjukdom
- ... Multipel Skleros MS
- ... Epilepsi som ung och närstående
- ... Motorneuron sjukdom MNS
- ... Traumatisk hjärnskada - närstående
- Hjärntrötthet
- ... Vuxna barn med funktionsnedsättning som bor hemma - närstående
- ... Sorg - förälder som mist barn före och under förlossning

Att leva med.....

- ... ICD (inopererad pacemaker med hjärtstartarfunktion)
- ... Myelom
- ... Ledgångsreumatism
- ... Systemisk skleros
- ... Bechtrews sjukdom
- ... Diabetes - närstående
- ... IBD (tarmsjukdom) - som ung och närstående
- ... Bipolär sjukdom
- ... Tandvårdsrädsla

För deltagare som vill fortsätta och mötas efter avslutad patient- och närståendebildning erbjuds...

- Självhjälpsgrupp inom studieförbund
- Patientorganisationers verksamhet
- Anhörigkonsulenternas verksamhet

För vårdpersonal och erfarna brukare erbjuds

- utbildning i att lära sig leda samtal i grupp

Patient och Närstående

De små stegens väg

"Hälsopedagogik" av Wredl & Höpfer

Neurologi- och Rehabiliteringskliniken

- Dialog
- Samarbete
- Vårdprogram
- Parkinsonsteam

Sjukhusbiblioteket

- Mötesplats
- Värdskap
- Aktuell information
- Dokumentation

Samordnare

Framgångsfaktorer

Gemensamma begrepp och utgångspunkter

- Delaktighet - Folkhälsans mål 1
- Stärka och rusta,
- Fokus på det friska
- Hela familjen drabbas, när någon blir sjuk
- Den som är sjuk vet mycket som den friske inte har en aning om
- Information är det jag har förstått, inte det jag hört
- Lärande för att bemästra
- Utbildning i grupp
- Vården bjuder in patienter och närstående
- Idéer - tas in i vårdarbetet för förbättringar
- Ömsesidigt samarbete - vårdpersonal och patientorganisationer
- Liten kostnad

Fortsatt arbete

- Fler utbildningar för vårdpersonal och erfarna brukare
- Samverkan Karlstad Universitet
- Samverkan
 - Handikappförbunden Värmland
 - kommuner
 - studieförbund

Lästips

Artikel Patient och närståendeutbildning med hög delaktighet. Socialstyrelsen 2014

Studier

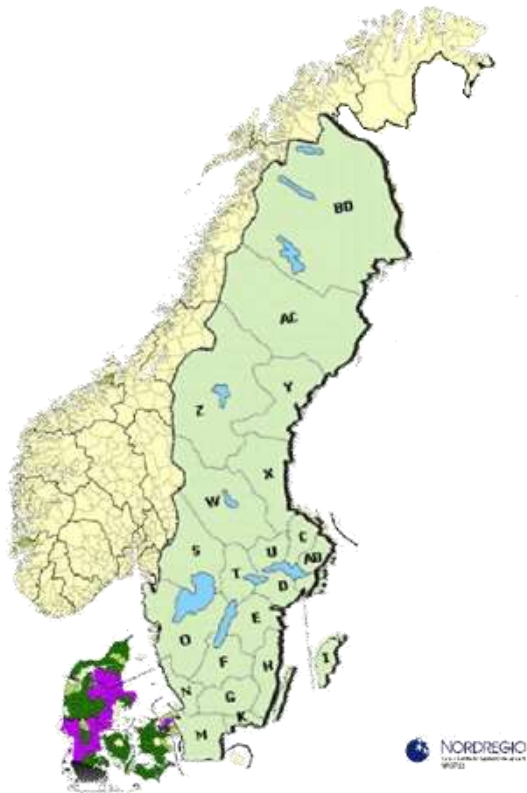
- Utvärdering ”Att utgå från människan i livet i stället för människan i vården” Ann-Carin Johansson, Landstinget i Värmland
- Experiences of group education - a qualitative study from the viewpoint of patients and peers, next of kin and healthcare professionals. Artikel från *Vård i Norden* av Bodil Ivarsson
- Manoeuvring between anxiety and control: Patients' experience of learning to live with diabetes: A lifeworld phenomenological study. Artikel i *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being* 2015 av Karin Johansson

Litteratur

Pasientopplæring - kompetanse, veivalg, lederskap 2013 Vifladt, E och Hopen, L

Nätverk www.patientutbildning.se, www.mestring.no www.mestring.dk

Nätverk

Länsnätverk

Svenskt nätverk för
läring och mestring

Nordiskt regionalt nätverk
mellan Norge, Danmark,
Sverige

Kontaktuppgifter

www.liv.se /patient och närståendebildning

Samordnare Margaretha Tauberman,
Patient och medborgarstödsenheten, Landstinget i Värmland.
Margaretha.tauberman@liv.se

Undervisning och lärande är inte samma sak

Vårdpersonalens reflektioner

- kunnigare patienter
- tryggare patienter och närstående
- färre telefonsamtal
- får påfyllning
- mindre förberedelser än vid t ex föreläsning
- utveckling av rutiner
- lärorikt

Deltagarnas utvärdering

”Belyst en mängd olika frågeställningar med personer i samma situation”

”Att min man och jag kunnat gå tillsammans och fått gemensam kunskap”

”Ökad kunskap och trygghet, för egen del och gentemot min man”

”Att få möjlighet att prata med läkaren om sina symtom och frågor/funderingar”